

Verksamhetsrapport – IOP - idéburet offentligt partnerskap 210901–20221201

Ensamkommande barn och ungdomar som helt eller delvis står, eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser.

Bakgrund

Enligt uppdrag från socialnämnden så ska samarbetet fortlöpa med organisationer och föreningar som driver projekt och verksamheter som riktar sig mot migranter, ensamkommande barn och ungdomar samt papperslösa unga vuxna. Denna rapport avser att summera arbetet under året inom respektive organisation samt samarbetet dem emellan. Målgruppen är ensamkommande unga som helt eller delvis riskerar att hamna utanför samhällets resurser inom det idéburna och offentliga partnerskapet mellan socialnämnden och idéburna organisationer. Målet med samarbetet är att förhindra att ensamkommande avviker och/eller länka dessa tillbaka in i välfärdssamhället.

Samarbetet under året

Under 2022 lättade restriktionerna kring covid-19 vilket har underlättat för personal inom IOPt att röra sig mellan verksamheterna i högre utsträckning än föregående år. Samtliga verksamheter arbetar fortsatt med att vara länkar in i samhället för de barn och unga som i dagsläget står utanför eller riskerar att hamna utanför samhällets insatser. Partnerskapet har under året bidragit till att lindra nöd och främja psykisk och fysisk hälsa på flertalet sätt. Vi erbjuder trygga mötesplatser med professionella som kan ge adekvat stöd och säkra hänvisningar till vård och rådgivning. Det kan innefatta stödsamtal, information om och kontakt med sjukvård och traumabehandling, juridisk rådgivning eller hjälp med familjeåterförening, och stöd i kontakt med migrationsverk och ambassader. Det innefattar föreläsningar och samtalsgrupper kring frågor som är aktuella för målgruppen, och även stöd kring basbehov som mat och kläder. Genom samarbetet hittar vi snabba kontaktvägar där vi kan hänvisa våra besökare till varandra, då varje organisation har olika former av stöd att erbjuda. Respektive verksamheter arbetar med principer om egenmakt och självstärkande aktiviteter med en förhoppning om att det bidrar till att individen kan få en större kunskap om sin situation, och möjliga vägar framåt för att närma sig en tryggare livssituation.

Att mäta på vilket sätt vi bidrar till att förbättra målgruppens livssituation i Stockholms stad är inte lätt då vår målgrupp många gånger befinner sig i en svår social situation samt med en väldigt varierande juridisk status inom gruppen. Vissa har fått avslag och befinner sig i limbo då de inte kan utvisas, andra väntar på besked. Det vi lägger fokus på är att våra besökare ska få korrekt information gällande sin situation, att de ska vara informerade om vilka insatser de har rätt till samt stärka den fysiska och psykiska hälsan. Och flera deltagare i verksamheterna inom IOPt beskriver stödet de får som värdefullt, att de har fått ett sammanhang och en trygg plats, som ett alternativ till destruktiva miljöer de annars riskerar befinna sig i. De

kontaktpersoner som finns i verksamheterna är väl medvetna om den exploatering vår målgrupp utsätts för och informerar och lärar då barn far illa. Verksamheterna stöttar besökarna med kontaktvägar in i samhällets stödstrukturer, i de fall de har rätt till dessa.

Gemensam statistik och resultat för alla deltagande organisationer:

Det blir lätt missvisande att räkna samman statistiken för verksamheterna då vi för den separat, och det kan antas att det i många fall är samma individer som rör sig mellan verksamheterna. Därav redovisas statistiken separat för varje verksamhet. Statistiken under året har inte heller förts på ett likartat sätt då verksamheterna har olika förutsättningar.

Statistik Baba

Statistik 1 september 2021–31 november 2022

Antal unika individer: 499, varav 17 tjejer

Antal nya unika individer för perioden: 428

Deltagare under 18 år: ca 9 procent

Antal besök: 6 214

Nationalitet: ca 70 procent från Afghanistan, ca 30 procent andra nationaliteter

Presentkort Secondhand: 363

Matkassar: 3 741

Individuell juridisk rådgivning av jurist: 305

Antal individuella råd- och stödsatser: 1 303

Uppehållstillstånd oavsett grund: 44

Insatser socialtjänst: 32

Återinträde i LMA: 28

Kompleta ansökningar om PUT i enlighet med gymnasielagen: 227

Statistik Rädda Barnen:

Statistik perioden 1 september 2021–1 november 2022

Totalt unika deltagare under angiven period: 327

Av	dess	är	nya	deltagare:	198
Totalt			tjejer:		13
Totalt			killar:		314
Totalt under 18 år:	21			Nationalitet:	
90 % från Afghanistan. Övriga 10 procent kommer från Marocko, Irak, Syrien, Somalia Iran.					

Statistik Röda Korset vårdförmedlingen:

Statistik 1 september 2021–30 november 2022

Totalt antal unika individer: 35 st

Totalt antal nytillkomna individer för perioden: 25 st

Deltagare under 18 år: 0 st

Antal åtgärder: 53 st

Antal tjejer: 7 st

Antal killar: 28 st

Antal med LMA: 7 st

Antal papperslösa: 23 st

Antal med TUT/NGL: 2 st

Antal folkbokförda: 2 st

Antal med boende via civilsamhället: 13 st

Antal boende hos vän: 13 st

Antal på gatan: 2 st

Nationalitet: 76 % från Afghanistan, övriga kommer från Nordafrika, Afrika Söder om Sahara, Mellanöstern samt Forna Sovjetrepubliken.

Förändring av antal besökare under året

Baba har under året fått extra medel från stadsmissionen och i samband med detta höjde de sin åldersgräns till 25 samt att verksamheten omfattade personer med tut. Detta har inneburit en fördubbling av besökare till deras verksamhet. Vårdförmedlingen upplever att de har liknande inflöde som tidigare år men förutspår en ökning då de har utökat sin närvaro på Baba.

Länkningar till stödinsatser från civilsamhälle och socialtjänst

I det fall besökare har PUT/TUT eller är under 18 år guidar verksamheterna individerna till kontakt med socialtjänst. På Baba gjordes detta i 32 fall under verksamhetsåret. Vårdförmedlingen hjälpte en ungdom vidare i kontakt med socialtjänst i ett fall. Rädda barnen (TC gården) har under verksamhetsåret gjort 13 skriftliga orosanmälningar till socialtjänsten. Samtliga orosanmälningar rörde individer där det fanns en stor oro och som har PUT/TUT. Samtliga befann sig helt utanför samhällets insatser eller riskerade att hamna där. Två av dessa var minderåriga barn. De övriga 11 var under 21 år.

Röda Korset (vårdförmedlingen) har hänvisat vidare till jurist i ett fall, och länkat till Röda Korset internationellt i ett fall. Vidare har de har hänvisat till Capio stress och Trauma i fem fall, varav en till RKC. Vid två tillfällen har Vårdförmedlingens socionom länkat vidare till Baba. En individ har fått stöd av VFs socionom gällande familjeåterförening.

Rädda barnen (TC gården) Har under året hjälp 8 deltagare som befinner sig i akut nöd. DVS. individer som står helt utan mat och bostad.

Iakttagelser vi särskilt vill lyfta

Många i vår målgrupp väntar på besked enligt NGL (nya gymnasielagen). Vi observerar en viss kontaktrötthet i relation till myndigheter och personal. En känsla av att "du kan inte göra något för mig". Vi observerar en ökad psykisk ohälsa kopplat till stress och ovisshet. Många har befunnit sig i limbo under långt tid och har nu en oviss framtid framför sig.

Boendesituation

Många av Babas och även Rädda barnens deltagare har under detta och föregående år fått boendeplats via Solidarity (och även Nya rum) som bland annat Röda Korset ger medel till. Utan dessa boendeplatser hade betydligt fler behövt sova på gatan och riskera att hamna i ännu större utsatthet.

Ukraina

Personalen på Baba beskriver att konsekvenserna för målgruppen i deras verksamhet som i majoritet är från afghanistan (70%), sedan kriget i Ukraina startade har varit att de drabbats av långa köer hos migrationsverket, samt fått intervjuer framflyttade. Att deltagare beskriver att känslan av utanförskap i det svenska samhället har ökat. De beskriver rädsla över att massflyktsdirektivet skall bidra till att färre personer från andra länder skall kunna få asyl i Sverige, oavsett skyddsbehov. Utöver det upplever flera en rädsla att som grupp bli bortglömd när hjälporganisationer riktar mer resurser och fokus till personer från Ukraina, och frågar sig om det kommer att bli mindre stöd kvar till andra flyktinggrupper? Att SL erbjuder de som flytt från Ukraina gratis resor, men ingen annan som flytt krig, skapar känsla av diskriminering.

Limbo

Vidare beskriver personalen på Baba att många deltagare har beviljats ny prövning sedan talibanernas övertagande men att många av de som söker asyl ifrån Afghanistan nu återigen får avslagsbeslut. Personalen på Baba uttrycker att de ser fortsatt hårda bedömningar trots det försämrade säkerhetsläget. Det bidrar till stor oro hos deltagare som väntar på utredning eller beslut. Ambassaden utfärdar inte resehandlingar eller pass, och finns inget samarbete eller pågående samtal mellan EU och den talibanska regeringen. Detta medför att personer med utvisningsbeslut hamnar i limbo, utan rätt till dagersättning och boende från migrationsverket eller annat stöd från samhället. Deltagare på Baba beskriver själva att personer i limbo tvingas in i utanförskap i stället för att få möjlighet att arbeta och försörja sig själv, vara med och bidra till samhället.

Sedan juni 2022 släpptes covid-restriktionerna och Marocko återgick till att ta emot personer med fastställd identitet. På Baba möter personalen de som inte tas emot av Marocko och befinner sig i limbo. De har under förra året mött unga från Marocko som har utsatts för människohandel i annat EU-land och fått status som offer för människohandel men som efter överföring till Sverige enligt Dublin förordningen inte fått sina rättigheter tillgodosedda som offer för människohandel trots myndigheters skyldighet att tillgodose detta enligt internationella konventioner. Utan rätt stödinsatser är risken stor att de unge utsätts för människohandel eller andra former av exploatering på nytt.

Gymnasielagen

Personalen på Baba observerar att vissa av de deltagare de möter som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen har en relativt ordnad tillvaro men många har problem med boendelösning, och flera står långt ifrån arbetsmarknaden. Gemensamt för samtliga är att

de upplever en hög stressnivå och stor oro. Oron grundas till stor del i att deltagarna själva är ansvariga för att uppnå alla kriterier för att få ett permanent uppehållstillstånd. De behöver känna till alla kriterier och säkerhetsställa att skola och arbetsgivare har kunskap och lever upp till kraven. Det finns inte rum för misstag eller hinder av andra slag. Även de som har en ordnad tillvaro upplever att de inte klarat av att skicka in en fullständig ansökan utan vår hjälp. Denna gruppdeltagare måste ha ett arbete och måste jobba kvar även om de vantrivs eller blir dåligt behandlade. De ser även en oro finns kring okunskapen om lagens tolkningar och avsaknad av praxis, samt en oro för vad som händer med gymnasielagen nästa år. Personalen på Baba möter många som inte uppfyller kraven för permanent uppehållstillstånd som åter hamnar i en papperslös situation. De har även sett att personer som valt att söka asyl igen under handläggningen för permanent uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen har blivit nekade rätten till offentligt biträde. Att söka asyl utan offentligt biträde är rättsosäkert.

Upphållstillstånd enligt 5 kap .6 § utlänningslagen
I oktober kom Migrationsöverdomstolen med sitt avgörande MIG 2022:7 i vilket det fastslogs att utlänningslagens nuvarande utformning inte tillåter att personer med ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut kan använda sig av regeln. Regeln kan därav inte framföras i en anmälan om verkställighetshinder, eller då en GL-ungdom ansöker om förlängt uppehållstillstånd, utan endast vid prövningen av ett grundärende. Ett av de uttalade syftena med regeln var att den ska kunna tillämpas på ungdomar som omfattats av gymnasielagen (GL) men som inte når upp till kraven för PUT. Det är i dagsläget mycket oklart hur regeln tillämpas, hur generös den egentligen är, och om GL-ungdomar (så som tänktes under lagstiftningsprocessen) ens kan använda regeln med framgång.

Målgruppens påverkan/upplevelse av det politiska samtalet/retoriken under valet.

Samtliga verksamheter uttrycker att deltagarna har en större oro för framtiden utifrån det rådande samhällsklimatet. De som saknar uppehållstillstånd känner stor uppgivenhet och de som har tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd är oroliga för att förlora sina rättigheter och tillstånd. Den politiska situationen har resulterat i att deltagare uttrycker att de inte känner sig välkomna i Sverige.

Verksamhetsberättelser 2022

Vårdförmedlingen Röda Korset

Sammanfattning

Inom Rödakorset har vi flera verksamheter där vi möter och stöttar målgruppen i IOPt. Det rör områden som sjukvårdsrådgivning och hänvisningar in i ordinarie vård, remitteringar till traumabehandling, psykosocialt stöd, stöd vid återvändande och familjeåterförening samt rådgivning i migrationsrättsliga frågor.

Vårdförmedlingens verksamhet sker genom fysisk mottagning alla vardagar i veckan på Mariatorget, en dag per vecka i Skärholmen samt genom rådgivning via telefon, mail och sms. Vår målgrupp är primärt papperslösa, EU-migranter och tredjelandsmedborgare. Under verksamhetsåret har totalt 35 individer inom IOPt fått stöd, varav 25 nytillkomna. Under året har även ett tiotal patienter, anhöriga och andra civilsamhällesorganisationer kontaktat verksamheten men som inte kunnat journalföras då det saknats fullständig information. Under året har vårdförmedlingen kunnat förmedla kontakt med det offentliga vid 53 tillfällen. Majoriteten av hänvisningarna har gjorts till offentlig sjukvård och i vissa fall till socialtjänst, jurist, familjeåterförening, mellan organisationerna samt inom internationella Röda Korset och Röda Korsets Behandlingscenter för tortyr och krigsskadade.

För att ytterligare tillgängliggöra verksamheten för målgruppen i IOPt har vårdförmedlingen en sjuksköterska närvarande en dag i veckan på Stadsmissionens verksamhet Baba. Detta är nytt för i år och startade i september.

En socionom har under året arbetat med att ge samtalsstöd utifrån individens behov med fokus på psykisk hälsa. Vi har haft ett kortare avbrott i detta då socionomen är föräldraledig men kommer återigen erbjuda gruppen på Baba stödsamtal från december 2022. Via telefonrådgivningen har sjuksköterskorna kontinuerligt gett stöd till övriga samarbetspartners inom IOPn.

Målet har varit att lindra nöd i stunden samt att skapa förutsättningar för ungdomen att nå långsiktiga lösningar i sin livssituation och sin hälsosituation.

Statistik

Statistik 1 september 2021–30 november 2022

Totalt antal unika individer: 35 st

Totalt antal nytillkomna individer för perioden: 25 st

Deltagare under 18 år: 0 st

Antal åtgärder: 53 st

Antal tjejer: 7 st

Antal killar: 28 st

Antal med LMA: 7 st

Antal papperslösa: 23 st

Antal med TUT/NGL: 2 st

Antal folkbokförda: 2 st

Antal med boende via civilsamhället: 13 st

Antal boende hos vän: 13 st

Antal på gatan: 2 st

Nationalitet: 76 % från Afghanistan, övriga kommer från Nordafrika, Afrika Söder om Sahara, Mellanöstern samt Förenta Staterna.

Hur Svenska Röda Korset har svarat på partnerskapets mål

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att främja psykisk och fysisk hälsa för målgruppen?

Röda Korset har erbjudit en trygg plats där individer som lever i utsatthet kunnat erbjudas kvalitativ och individanpassad information och stöd i sin livssituation av sjuksköterska och socionom. Genom ett tvärprofessionellt arbete har individer med olika behov kunnat få hjälp med både psykisk och fysisk hälsa. Det tvärprofessionella samarbetet bidrar även till en ökad trygghet i länken mellan individen och det offentliga.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att få barn och ungdomar att stanna inom, eller återvända till, välfärdssystemet igen för att nå långsiktiga lösningar?

Under året som gått har juristerna kunnat stötta upp i enskilda ärenden, framförallt under asylprocessen och i överklagan. För de som fått avslag på asylansökan har socionomen kunnat bistå i frågor kring möjligheter för individen att stanna kvar inom välfärdssystemet. Genom samarbete mellan jurister och socionom på Röda Korset har individerna kunnat vägledas vidare. Röda Korsets informationsstärkande arbete och stöd i kontakten mellan individen och det offentliga bidrar till ökat förtroende för det offentliga. Detta är en faktor som i det långa loppet kan öka möjlighet för individer att återvända till välfärdssystemet.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att förbättra målgruppens livssituation och lindra nöd i Stockholms stad.

Verksamheten inom Röda Korset har som målsättning att öka individens möjlighet till handlingskraft och egenmakt. Genom att ge stödja individerna till att ta kontroll över sitt liv gällande beslut om både sin hälsa och sin livssituation. Ett av partnerskapets stora fördelar är att kunna länka mellan de olika verksamheterna för att bättre kunna möta den nöd som individerna lever i och stärka hälsan.

Rapport från Sjuksköterskan

Besöken fortsätter även under detta verksamhetsår, att handla mestadels om oro, ångest, suicidtankar, sömnproblem och tandbesvär. Vi ser att en kontinuitet inom sjukvården är mycket svår att upprätthålla då individernas juridiska tillstånd ofta ändras. Detta leder såklart till en psykisk ohälsa där det som resultat ger en känsla av uppgivenhet kopplat till sjukvården.

”Varför ska jag ha koll på mitt fysiska mående när jag inte ens vet hur min framtid ser ut?”

Att kunna skilja på psykiatrisk vård, primärvård och specialistsjukvård och inte ha kontroll över sin egen vård och vad som kommer bedömas som ”vård som ej kan anstå” eller vilket som kan

anstå är en stor utmaning. Sjukvårdspersonalens bedömningar utifrån deltagarnas juridiska status kan vara avgörande för vilken vård individen faktiskt kan få.

Målgruppens juridiska status är under ständig ovisshet och ibland vet inte ens individen själv vilken juridisk status hen tillhör. Det är mer regel än undantag att individerna har fyra olika kort som kan uppvisas i kontakt med sjukvården. Ett hälsoundersökningskort med ett reservnummer på som hen fick vid ankomst till Sverige för att kunna söka vård, ett kort från Region Stockholm där det står att patienten är papperslös, ett ID-kort från när patienten hade PUT eller TUT och ett LMA-kort. Vilket ska hen visa upp för vården? Vad händer om hen visar upp "fel" kort? Vad kan konsekvenserna bli? Kan sjukvården kontakta Migrationsverket? Måste jag ta hela min livshistoria ännu en gång? Förutom att ge egenvårdsråd kan sjuksköterskan hjälpa deltagaren att navigera rätt i sjukvården. Rent praktiskt kan det vara allt ifrån att hjälpa till att boka tid till rätt sjukvårdsinsats till att be om journalkopior för att tillsammans med patienten gå igenom vad hen har gått igenom i sina kontakter med sjukvården och i vissa fall kunna bestrida när sjukvården inte gett den vård som patienten faktiskt har rätt till.

Sammanfattningsvis kan det förklaras som att sjuksköterskans uppgift blir att motivera individen till att söka vård för somatiska besvär såväl som psykiska besvär genom att hjälpa till att navigera i sjukvården och att bibehålla egenmakten hos individen.

Rapport från Stockholms Stadsmission, Baba - Femte avtalsåret

Målgrupp: Baba tar emot unga som står helt eller delvis utanför samhällets insatser och personer som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen. De som står helt eller delvis utanför samhällets insatser kan ha avvikit från sitt boende när de närmar sig 18 års dagen eller blivit uppskrivna i ålder, i rädsla för att bli utvisade, de har fyllt 18 år och blivit hemlösa på grund av att de inte vill flytta från Stockholm eller de har avvikit på grund av avslag på asylansökan eller rädsla för avslag. De flesta Baba möter har mycket osäkra boendeförhållanden, de flyttar runt hos kompisar eller är beroende av de frivilliga som ger tak över huvudet. Många har någon gång behövt sova utomhus när deras nätverk inte kunnat hjälpa och en del står helt utan boende. De som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen har i många fall bättre levnadsförhållanden men många lever ändå med hög stress och osäkra boendeförhållanden och även denna grupp är i många fall beroende av frivilliga som ger tak över huvudet.

Problemformulering, varför söker individen hjälp: Ungdomarna som saknar uppehållstillstånd vänder sig till Baba för att de är utan boende och pengar. Många gånger upplever vi att ungdomarna har svårt att förstå sitt asylbeslut. Det finns en stor efterfrågan av juridisk rådgivning och information. Ungdomarna vill förstå varför de fått avslag på sin asylansökan och om det finns något mer de kan göra för att kunna få stanna i Sverige. Några ungdomar uppger att de har för avsikt att återvända till sitt hemland, men har inte lyckats få resehandlingar eller sin identitet fastställd och behöver stöd i kontakten med ambassader, Migrationsverket eller Gränspolisen. För de som är helt utan ekonomiska tillgångar är det viktigt att kunna få mat och för de som är utan boende att få vila, duscha och tvätta sina kläder. Vi möter ungdomar som är utsatta för brott, människohandel och andra former av exploatering. En del ungdomar står utan boende i och med att de har fyllt 18 och vill stanna i Stockholm för att kunna gå kvar i sin skola. Ungdomarna som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen vänder sig i första hand till oss för att få hjälp med att ansöka om permanent uppehållstillstånd. Det kan handla om att ge stöd kring vilka dokument som krävs, stöd i att ta fram dessa dokument och att se så alla kriterier är uppfyllda och framför allt själva ansökan.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att lindra nöd för målgruppen. Baba delar idag ut matkassar två gånger per vecka, SL-kort till de som deltar på våra gruppaktiviteter för att de ska kunna ta sig till och från Baba och till myndigheter och sjukvård. Det finns möjlighet att komma till Baba för att låna tvättmaskin, duscha, få hygienartiklar, låna dator och telefon, få ett presentkort för att kunna handla kläder i Stadsmissionens second-hand butiker. Baba erbjuder också middag en gång i veckan och mellanmål en gång i veckan. Vid individuella möten finns det alltid något att äta om man är hungrig.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att främja psykisk och fysisk hälsa för målgruppen.

Baba erbjuder gruppaktiviteter med social samvaro, middagar och fika minst två gånger per vecka (en kväll och en eftermiddag). Baba samverkar med Röda Korsets vårdförmedling där deltagare får stöd från kurator och sjuksköterska. Babas personal ger också regelbundet stödsamtal till målgruppen. Under sommaren har Baba haft utökade fritidsaktiviteter och vid ett tillfälle har vi varit i väg på minikollo med övernattnings en natt. Flera ungdomar på Baba går i behandling hos Capiro stress och trauma via egenanmälan och får stöd i kontakten med

Capio och följer också med ungdomen vid behov. I några ärenden har Baba samverkat med regionkoordinatören mot människohandel i Stockholms stad gällande planering kring och stöd till unga som identifierats som offer för människohandel eller människoexploatering.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att få barn och ungdomar att stanna inom, eller återvända till, välfärdssystemet igen för att nå långsiktiga lösningar.

Deltagarna har fått stöd i kontakten med myndigheter såsom Migrationsverket, Gränspolisen, Socialtjänsten och ambassader. I det individuella stödet ingår också samtal om vilka möjliga alternativ som finns för att hitta en mer långsiktig och tryggare lösning utifrån den situation som ungdomen befinner sig i, att få information om återvändande och att få korrekt information om de val som ungdomen funderar över. Deltagaren kan få stöd i att förstå var hen befinner sig i asylprocessen, hjälp med att förstå beslut från Migrationsverket och att tillsammans med ungdomscoach förbereda sig på vad man vill få hjälp med/få svar på vid juridisk rådgivning. Ungdomscoachen bokar vid behov tid hos jurist och är också med på möten med juristen. Vi har utforskat möjlighet till återvändande med ungdomar, informerat om ERRIN och följt med på återvändandesamtal. Under 2022 har vi också haft kontakt med IOM Finland gällande en deltagares ansökan om stöd via Återvändandeprogrammet för personer som blivit utsatta för människohandel.

Deltagarna med tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen erbjuds information om själva ansökan, vad som krävs och stöd i kontakt med berörda aktörer som till exempel skola, arbetsgivare, hyresvärd och fack. Deltagaren får även hjälp att skicka in själva ansökan när den är komplett och med överklagande om det skulle bli aktuellt. Denna målgrupp erbjuds även annat socialt eller psykiskt stöd som beskrivits ovan för att förbättra förutsättning att klara av de krav som ställs för att få permanent uppehållstillstånd.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att förbättra målgruppens livssituation i Stockholms stad.

Babas trygga mötesplatser, stödjande samtal och social samvaro är ett alternativ till att vistas i stadens mer otrygga miljöer. Genom god kännedom om andra organisationer kan Baba också länka ungdomar vidare till adekvata insatser.

Åtagandena inom IOP innefattar:

- Anonyma och trygga mötesplatser för stödjande samtal och social samvaro.
- Basbehov i form av mat/kläder/hygien/SL-biljetter
- Länkning och medföljning med ungdomarna exempelvis till sjukvård.
- Juridisk rådgivning och information (individuellt och i grupp).
- Ungdomscoacherna ska på ungdomens uppdrag, tillsammans med ungdomen, utforska olika alternativ utifrån den individuella situation som ungdomen befinner sig i. Skapa förutsättningar för ungdomen att fatta informativa beslut. Information och rådgivning om rättigheter och stöd i myndighetskontakter.

Statistik 1 september 2021–31 november 2022

Antal unika individer: 499, varav 17 tjejer

Antal nya unika individer för perioden: 428

Deltagare under 18 år: ca 9 procent

Antal besök: 6 214

Nationalitet: ca 70 procent från Afghanistan, ca 30 procent andra nationaliteter

Presentkort Secondhand: 363

Matkassar: 3 741

Individuell juridisk rådgivning av jurist: 305
Antal individuella råd- och stödsatser: 1 303

Ungdomar i Baba som fått en mer långsiktig lösning på sin situation:
Vi för statistiskt över hur många deltagare som har kommit tillbaka in i systemet efter aktivt stöd från Baba. Det är deltagare som har genomgått ett ombudskap och i många fall även fått juridisk rådgivning av jurist på Baba. Med tillbaka in i systemet menar vi ungdomar som har beviljats uppehållstillstånd oavsett grund, som har återinträtt i LMA efter att ha befunnit sig i en papperslössituation eller beviljats insatser från socialtjänsten. Vi har även gett stöd till ett stort antal unga vuxna att ansöka om PUT i enlighet med gymnasielagen. Här räknar vi de kompletta ansökningar som vi anser uppfyller kriterierna och som vi tror kommer att leda till att Migrationsverket kommer bevilja PUT.

Uppehållstillstånd oavsett grund: 44
Insatser socialtjänst: 32
Återinträde i LMA: 28
Kompletta ansökningar om PUT i enlighet med gymnasielagen: 227

I vilken utsträckning kan Baba se en förändring av målgruppens behov och dess volym
Efter att våra insatser minskat 2021 då vi inte längre fick statsbidraget, har vi sedan 1 september 2021 ökat våra insatser med hjälp av egna medel från Stockholms Stadsmission. I samband med detta utökade Baba sin målgrupp genom att höja åldersgränsen till 25 år och att även personer med tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen välkomnades. Vi erbjuder fortsatt två gruppaktiviteter i veckan men antalet ungdomar som deltar har fördubblats. Vi börjar även se att behov av matkasse, SL-biljetter och andra basbehov har ökat på grund av den kärvare ekonomiska situationen.

Ukraina

Konsekvenserna för vår målgrupp sedan kriget i Ukraina startade har varit att de drabbats av långa köer hos migrationsverket, samt fått intervjuer framflyttade. Deltagare hos Baba beskriver själva att känslan av utanförskap i det svenska samhället har ökat. De beskriver rädsla över att massflyktsdirektivet skall bidra till att färre personer från andra länder skall kunna få asyl i Sverige, oavsett skyddsbehov. Utöver det upplever flera en rädsla att som grupp bli bortglömd när hjälporganisationer riktar mer resurser och fokus till personer från Ukraina, och frågar sig om det kommer att bli mindre stöd kvar till andra flyktinggrupper? Att SL erbjuder de som flytt från Ukraina gratis resor, men ingen annan som flytt krig, skapar känsla av diskriminering.

Limbo

Många deltagare har beviljats ny prövning sedan talibanernas övertagande men vi ser att många av de som söker asyl ifrån Afghanistan nu återigen får avslagsbeslut. Vi ser fortsatt hårda bedömningar trots det försämrade säkerhetsläget. Det bidrar till stor oro hos våra deltagare som väntar på utredning eller beslut. Vi vet från gränspoliserna att det inte går att utvisa personer till Afghanistan. Ambassaden utfärdar inte resehandlingar eller pass, och finns inget samarbete eller pågående samtal mellan EU och den talibanska regeringen. Detta medför att personer med utvisningsbeslut hamnar i limbo, utan rätt till dagersättning och boende från migrationsverket eller annat stöd från samhället. Deltagare på Baba beskriver själva att personer i limbo tvingas in i utanförskap i stället för att få möjlighet att arbeta och försörja sig själv, vara med och bidra till samhället.

Sedan juni 2022 släpptes covid-restriktionerna och Marocko återgick till att ta emot personer med fastställd identitet. På Baba möter vi de som inte tas emot av Marocko och befinner sig i limbo. Vi har under förra året mött unga från Marocko som har utsatts för människohandel i annat EU-land och fått status som offer för människohandel men som efter överföring till Sverige enligt Dublin förordningen inte fått sina rättigheter tillgodosedda som offer för människohandel trots myndigheters skyldighet att tillgodose detta enligt internationella konventioner. Utan rätt stödinsatser är risken stor att de unge utsätts för människohandel eller andra former av exploatering på nytt.

Gymnasielagen

Vissa av de deltagare vi möter som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen har en relativt ordnad tillvaro men många har problem med boendelösning, och flera står långt ifrån arbetsmarknaden. Gemensamt för samtliga vi möter är att de upplever en hög stressnivå och stor oro. Oron grundas till stor del i att deltagarna själva är ansvariga för att uppnå alla kriterier för att få ett permanent uppehållstillstånd. De behöver känna till alla kriterier och säkerhetsställa att skola och arbetsgivare har kunskap och lever upp till kraven. Det finns inte rum för misstag eller hinder av andra slag. Även de som har en ordnad tillvaro upplever att de inte klarat av att skicka in en fullständig ansökan utan vår hjälp. Denna gruppdeltagare måste ha ett arbete och måste jobba kvar även om de vantrivs eller blir dåligt behandlade. Vi ser även en oro finns kring okunskapen om lagens tolkningar och avsaknad av praxis, samt en oro för vad som händer med gymnasielagen nästa år.

Vi möter tyvärr många som inte uppfyller kraven för permanent uppehållstillstånd som åter hamnar i en papperslös situation. Vi har även sett att personer som valt att söka asyl igen under handläggningen för permanent uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen har blivit nekade rätten till offentligt biträde. Att söka asyl utan offentligt biträde är rättsosäkert.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen

I oktober kom Migrationsöverdomstolen med sitt avgörande MIG 2022:7 i vilket det fastslogs att utlänningslagens nuvarande utformning inte tillåter att personer med ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut kan använda sig av regeln. Regeln kan därav inte framföras i en anmälan om verkställighetshinder, eller då en GL-ungdom ansöker om förlängt uppehållstillstånd, utan endast vid prövningen av ett grundärende. Ett av de uttalade syftena med regeln var att den ska kunna tillämpas på ungdomar som omfattats av gymnasielagen (GL) men som inte når upp till kraven för PUT. Det är i dagsläget mycket oklart hur regeln tillämpas, hur generös den egentligen är, och om GL-ungdomar (så som tänktes under lagstiftningsprocessen) ens kan använda regeln med framgång.

Målgruppens påverkan/upplevelse av det politiska samtalet/retoriken under valet.

Deltagare uttrycker stor oro för framtiden. De som saknar uppehållstillstånd känner stor uppgivenhet och de som har tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd är oroliga för att förlora sina rättigheter och tillstånd. Den politiska situationen har resulterat i att deltagare inte känner sig välkomna i Sverige.

Rapport från rädda Barnen

1.1 Åtagande

Rädda Barnen arbetar för alla barn och ungas självklara rätt att överleva, utvecklas och växa upp i trygghet.

1.2 Rädda Barnens åtaganden inom IOP:

- Psykosocialt stöd i form av gruppverksamheter via mötesplatsen TC gården.

- Individuellt stöd av verksamhetsansvarig socionom och/eller timanställd vid behov av mer långsiktigt arbete med ungdomen eller konkreta punktsatser

- Genom verksamheten kartlägga ungdomar i särskilt utsatthet och stödja dessa, antingen via verksamheten eller genom att slussa vidare till relevanta aktörer

Insatsens utförande:

Mötesplatsen drivs av en verksamhetsansvarig socionom, en timanställd samt en roterande grupp trygga vuxna i uppdrag som volontärer. Volontärerna utbildas i Rädda Barnens obligatoriska utbildningar rörande arbete med barn och unga och erbjuds, för uppdraget, kontinuerligt relevanta utbildningar. Utbildningar har bland annat handlat om narkotikaproblematik hos unga, bemötande av unga som lider av trauma etc.

TC- gården är öppen för gruppsammankomst två kvällar i veckan, samt en extra kväll utöver detta när det är tillfälle för workshops/övriga aktiviteter. TC gården är en öppen verksamhet där målgruppen inte behöver skriva in sig för att delta, men behöver få en "första introduktion". Det möjliggör att vi säkerställer att ungdomen tillhör målgruppen och att ungdomen får veta vilka regler som gäller på mötesplatsen. Utöver detta är det möjligt för ungdomen att bibehålla rätten till sin integritet, och delta på mötesplatsen i syfte av endast socialt sammanhang och/eller få stöd och hjälp. Förhållningssättet har varit framgångsrikt för att bygga på långsiktiga relationer som möjliggjort att vi kan stötta ungdomen på bästa sätt. I majoriteten av fallen har unga som kommit till mötesplatsen sökt stöd vid minst ett tillfälle. Vissa är regelbundna deltagare, andra kommer vid ett eller några tillfällen under året. TC gården möter unga och unga vuxna med tut/put, asylsökande eller som lever utan papper. Statusen hos individerna kan ändra sig under perioden vi träffar/stöttar dem.

Statistik perioden 1 september 2021–1 november 2022

Totalt unika deltagare under angiven period: 327

Av	dess	är	nya	deltagare:	198
Totalt			tjejer:		13
Totalt			killar:		314
Totalt under 18 år:	21			Nationalitet:	

90 % från Afghanistan. Övriga 10 procent kommer från Marocko, Irak, Syrien, Somalia Iran.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att lindra nöd för målgruppen.

TC-gården erbjuder mat och fika vid varje träff-tillfälle. På mötesplatsen finns möjlighet att låna telefon, ladda sin telefon eller bara ha en plats att värma och vila sig på. Vi har under perioden också kunnat

erbjuda kläder eller länkat till organisationer/kyrkor som erbjuder detta. Deltagare får SL enkelbiljett för att kunna ta sig till och från verksamheten.

För de med PUT/TUT som har möjlighet till stöd från socialjouren/socialtjänsten men som befinner sig i nöd- ser vi till att deltagare får ansöka om dessa insatser genom att hjälpa till att ringa, ansöka och vid behov även följa med till socialjouren/socialtjänsten. Vi har informerat flera deltagare som inte vetat om rätten till nödbistånd och hjälpt till att ansöka om detta.

Under den aktuella perioden som verksamhetsrapporten berör, har TC gården träffat åtta personer som befunnit sig i en *akut nöd* och som varit nya för verksamheten. Med akut nöd menar vi deltagare som kommit till mötesplatsen- som står helt utanför samhällets insatser och som för tillfället i den akuta nödsituationen inte har haft någonstans att sova för natten eller har pengar till mat. Det är unga som sovit på tunnelbanor, på gatan, trapphus etc. Alla åtta deltagare har fått hjälp att komma ur den akuta nöden och har fått hjälp med mat och tak över huvudet. En av dessa deltagare hade TUT och fick hjälp genom lots till socialtjänsten. Övriga sju deltagare levde utan papper vid den akuta situationen och har fått tak över huvudet via civilsamhället samt blivit länkade till vårdkontakter/juridiskt stöd bland annat via partnerskapets organisationer.

Exempel på hur nöden uppstår för våra deltagare: Ungdom levde i en stad utanför Stockholm på ett HVB boende som asylsökande. Vid fyllda 18 år blev han utskriven från boendet och avslutad på socialtjänsten. Han får avslag i samband med sin 18 årsdag. Han blir hemlös. Han tar sig till Stockholm med hopp om bättre möjligheter men hamnar på gatan även här. Efter några veckor på gatan träffar han en av våra deltagare runt TC-centralen som tar honom till vår verksamhet.

Ungdom som fått avslag i Sverige, flytt till annat land, men blivit tillbakaskickad till Sverige. Hamnade i Stockholm trots att ursprungskommunen varit annan, är utan nätverk i Stockholm. Har inga pengar, får information om verksamheten.

Ungdom med pågående missbruk. Bott i Stockholm under flera år men hade inget tryggt nätverk. Tidigare bott hos olika kompisar med blivit utslängd.

Utöver dessa åtta deltagare som varit i akut nöd har TC gården mött ännu fler som har ostabila/otrygga boendeformer eller livssituation i övrigt. Även då dessa individer inte är i det vi definierar som akut nöd, påverkas den psykiska hälsan av de osäkra boende och livsförhållandena. Via TC gården har de bland annat fått stöd i att i söka annan typ av boende, länkat till relevanta insatser så som öppenvård när det gäller missbruk, länkat till jurister, haft råd och stödsamtal. Vi har sett positiva förflyttningar i livssituationer på sikt hos flera individer.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att främja psykisk och fysisk hälsa för målgruppen.

TC-gårdens primära uppgift är att arbeta med psykosocialt stöd som ska främja den psykiska och fysiska hälsan hos ungdomar. Majoriteten av våra deltagare har eller har haft svåra livssituationer beroende av sin migrationsstatus, bakgrund av trauma. Många av deltagare har också uttryckt en känsla av maktlöshet och ensamhet och flera upplever att den rasism som finns i samhället påverkar deras möjligheter och psykiska hälsa. Verksamheten är därför till för att deltagarna ska få möjlighet att bland annat känna gemenskap, kunna träffa/prata och få stöd av trygga vuxna, få rätt insatser av övriga delar av samhället, bli självförsörjande.

TC- gården erbjuder också sociala aktiviteter som ska främja psykisk och fysisk hälsa som deltagare många gånger inte har råd att genomföra på egen hand. Genom aktiviteter har vi som mål att deltagare ska känna: gemenskap, lära sig mer om sig själva, lära sig om samhället, stärka egenmakten, minska riskfaktorer, få bättre möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.

Under perioden har TC gården förutom vanlig verksamhet haft följande workshops på mötesplatsen:

- Samarbete med verksamheten MÄN som haft tre workshopstillfällen på TC gården. Samtalen har bland annat handlat om relationer/svartsjuka, psykisk ohälsa bland män/killar.

- Tre workshopstillfällen från RFSU. Samtalen har handlat om sex och samlevnad, bland annat om samtycke/könssjukdomar etc.
- DJ-kurs vid 16 tillfällen. Dj kursen har varit efterfrågad. Flera av deltagarna är intresserade av musik och kursen möjliggör självförsörjning.
- "Ut i jobb" workshop vid fyra tillfällen. Praktisk hjälp med att skriva CV/personligt brev, navigera på hemsidor där det finns jobb, intervju träning etc.

TC gården har också haft sociala aktiviteter utomhus främst under sommarperioden.

Utöver detta har ungdomar med större behov hänvisats till eller följt med till: Röda Korsets vårdförmedling, MÄN's samtalsteam, öppenvården, koordinatören för människohandel, NA möten- eller insatser från socialtjänsten.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att få barn och ungdomar att stanna inom, eller återvända till, välfärdssystemet igen för att nå långsiktiga lösningar.

Alla deltagare som inte endast vill vara med i gruppverksamhet utan önskar individuell hjälp har på ett eller annat sätt fått stöd att stanna inom, återvända till välfärdssystemet i den mån det varit möjligt. För de som inte har möjligheten att ta del av välfärdssystemet har TC- gården stöttat i att de oavsett ska kunna få mer långsiktiga lösningar i sin livssituation eller ta informativa val om framtiden. Några exempel på hur TC gården jobbar med detta:

Deltagare har fått stöd att ta kontakt med myndigheter, komma in med rätt papper för att få nödvändiga insatser och inte hamna mellan stolarna, komma till möten; socialtjänsten, ambassaden, migrationsverket.

Deltagare har fått stöd och information om rätten att söka asyl efter 4 år får att återgå till mottagningssystemet, stöd i att söka arbete för NGL ungdomar för att behålla sitt uppehållstillstånd och bli självförsörjande, stöd i olika ansökningsprocesser migrationsverket/socialtjänsten, länka till vårdförmedlingen på röda korset eller andra vårdinsatser som är relevanta, ansöka om skola (oftast folkhögskola), länka till jurist för att uttömma möjligheter att stanna i Sverige alternativt ta informativt beslut om nästa steg bland annat via stadsmissionen.

Under den aktuella perioden har TC gårdens verksamhetsansvarig gjort **13 Skriftliga orosanmälningar** till socialtjänsten. Samtliga orosanmälningar rörde individer där det fanns en stor oro och som har PUT/TUT. Samtliga befann sig helt utanför samhällets insatser eller riskerade att hamna där. Två av dessa var minderåriga barn. De övriga 11 var under 21 år.

I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att förbättra målgruppens livssituation i Stockholms stad

Unga som lever i svåra livssituationer och ofta utan stabila boenden, får en alternativ plats att vara på som kan hindra de från att befinna sig i destruktiva miljöer. De får möjlighet till både aktiviteter och stöd, som möjliggör en sund gemenskap. När individer kan stärkas i sin psykiska hälsa och skyddsfaktorer stärks, minskar också risken för att de blir utnyttjade i olika former av exploatering. Ökade skyddsfaktorer och stöd ökar också möjlighet för unga att klara skolgång, arbete och andra dagliga angelägenheter som ökar chansen att de inte hamnar utanför välfärdssamhället. TC gården är med och bidrar till att öka dessa skyddsfaktorer.

Vad säger ungdomarna? Några citat från en utvärdering som gjordes okt/nov 2022.

Har du lärt dig något/fått hjälp med något på TC gården:

-Mina rättigheter, att hitta Advokat, bostad, missbruk, att få hjälp av Soc, bli nykter, lär mig om DJande och alltså dom har hjälpt mig att bygga om mitt liv det e jag tacksam för

-Jag har fått hjälp med pappersarbete och sedan också lärt känna ganska många folk här. Det har varit här ganska många som pratat om viktiga nyttiga saker.

- Jag har lärt mig att hantera min stress och lärt mig att vara social mer än vad jag brukade vara förut.

- Jag har lärt att skriva cv , personlig brev och fylla på olika blanketter för olika organisationer eller företag mmm

- Hjälp med att förbättra språket. Jag har lärt mig hur jag ska va social med andra.

-Drogfriheten, boende, m.m.

Har deltagande på Tc gården fått dig att må bättre eller sämre i vardagen, ge exempel:

- Jag mår bättre när jag träffar personer som hjälper oss

- Gruppaktivitet gör mig alltid glad

- Jag mår mycket bättre. Om jag mår dåligt hemma, känner mig ensam kommer jag hit och när jag umgås med andra mår jag bättre.

- När jag mådde dåligt så fanns personal så jag kunde prata med

--De flesta som kommer hit mår inte bra, för mig så var det så här att jag började glömma allt och mådde bättre när jag var här!

-Jag känner mig bra när jag är på aktiviteter med mina nya kompisar, Det är bra för vänner att vara lyckliga tillsammans på olika platser och goda stunder så att de kan uppleva och njuta av livet.

Varför kommer du tillbaka till TC- gården:

-Jag känner mej trygg och har träffat ungdomar som vi blivit nära vänner och tc gården är en plats där jag får hjälp

-För att lära mig mer om det svenska samhället, förbättrar mitt språk. Jag får lära mig här hur man kan hjälpa andra-

-När jag vill prata med någon och mår dåligt o hjälp med läxorna också

-Samtal, jag pratar mycket med personalen att hur jag mår och det hjälper mig jättemycket att klara av mina dåliga dagar.

-Det för att det är en samlingsplats, hellre är jag här än hänger ute

--Det har betytt mycket för mig, jag har fått göra saker som jag inte ha råd med

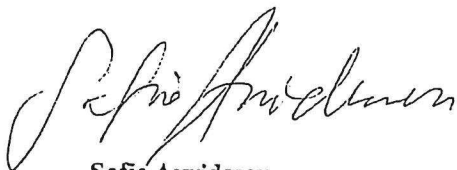
Underskrifter från styrgruppen:

Lau Dahlgren Ekegren
Svenska Röda Korset

Maria Karlsson
Stockholms stad

Sofie Arvidsson
Stockholms Stadsmission

Lina Zavalía
Rädda Barnen